

UKMERGĖS R. TAUJĖNŲ GIMNAZIJOS ŠVIETIMO PAGALBOS MOKINIUI TEIKIMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Švietimo pagalbos mokiniui teikimo tvarkos aprašas (toliau — Aprašas) nustato pagalbos mokiniams teikimo tikslus, uždavinius, principus, formas, rūšis, gavėjus, teikėjus bei švietimo pagalbos organizavimą.

2. Švietimo pagalbos tikslas — padėti įgyvendinti mokinių teisę į mokslą, užtikrinti veiksmingą mokinių ugdymąsi gimnazijos, sudaryti prielaidas pozityviai socializacijai ir pilietinei brandai bei mokinių saugumui gimnazijoje.

3. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu ir kitais teisės aktais.

4. Apraše vartojamos sąvokos:

4.1. **Švietimo pagalba** — tai specialistų teikiama pagalba mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams), mokytojams ir švietimo teikėjams, leidžianti padidinti švietimo veiksmingumą.

4.2. **Mokymosi pagalba** — mokytojų teikiama pagalba, kuri integruojama į mokymo(si) procesą. Pagalbą mokiniui pirmiausia suteikia jį mokantis mokytojas, pritaikydamas tinkamas mokymo(si) priemones, metodus, užduotis ir kt.

4.3. **Psichologinė pagalba** — mokinio asmenybės ir ugdymosi problemų įvertinimas ir sprendimas, psichologinės pagalbos teikėjams bendradarbiaujant su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais) ir mokytojais ir juos konsultuojant.

4.4. **Socialinė pagalba** — tai siekimas padėti vaikams geriau adaptuotis visuomenėje, bendruomenėje, švietimo, globos ar kitose socialinėse įstaigose, vykdančiose ugdymo funkcijas, racionaliau išnaudoti visas teikiamas galimybes lavintis, mokytis ir augti savarankiškais piliečiais.

4.5. **Socialinė pedagoginė pagalba** — gimnazijos darbuotojų (socialinio pedagogo, klasės auklėtojų, mokytojų ir administracijos) veikla, susijusi su mokinių socialinių ir pedagoginių poreikių tenkinimu, skirta vaikų auklėjimo ir socialinėms problemoms spręsti.

4.6. **Specialioji pedagoginė pagalba** — pedagoginių priemonių sistema, padedanti užtikrinti veiksmingą specialiųjų poreikių turinčių asmenų ugdymą.

II. PAGALBOS TEIKIMO UŽDAVINIAI IR PRINCIPAI

5. Švietimo pagalbos teikimo uždaviniai:

- 5.1. užtikrinti mokinių saugumą gimnazijoje;
- 5.2. šalinti priežastis, dėl kurių mokiniai negali lankyti gimnazijos ar vengia tai daryti;
- 5.3. užtikrinti mokinių mokymąsi pagal privalomojo ugdymo programas iki 16 metų;
- 5.4. kartu su tėvais (globėjais, rūpintojais) padėti vaikams ir jaunimui pasirinkti ugdymo(si) programą bei pasirengimo profesijai įstaigą pagal jų galias;
reikia;
- 5.5. sudaryti sąlygas gabių mokinių ugdymui(si);
- 5.6. padėti mokiniams adaptuotis gimnazijoje ar naujoje ugdymo pakopoje;
- 5.7. teikti reikalingą psichologinę, socialinę, pedagoginę pagalbą, taip pat ir nuotoliniu būdu.

6. Švietimo pagalbos teikimo principai:

- 6.1. lygios galimybės — kiekvienam mokiniui užtikrinamas pagalbos prieinamumas;
- 6.2. visuotinumumas — pagalba teikiama visiems gimnazijos mokiniams, kuriems jos reikia;
- 6.3. kompleksiskumas — pagalba teikiama pagal poreikį kartu su kitomis švietimo pagalbos mokiniui teikimo formomis;
- 6.4. decentralizacija — šeimos, visuomenės bei kitų institucijų dalyvavimas;
- 6.5. individualumas — pagalba teikiama atsižvelgiant į konkretaus mokinio problemas;
- 6.6. veiksmingumas — remiamasi profesionalia vadyba, tinkamais ir laiku priimtais sprendimais.

III. ŠVIETIMO PAGALBOS GAVĖJAI, TEIKĖJAI, FORMOS IR RŪŠYS

7. **Švietimo pagalbos gavėjai:** gimnazijos mokiniai, mokytojai, mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai).

8. Švietimo pagalbos teikėjai: klasių vadovai, mokytojai, socialinis pedagogas, specialusis pedagogas, visuomenės sveikatos priežiūros specialistas, ugdymo karjerai koordinatorius, bibliotekos darbuotojas, gimnazijos vadovai.

9. Švietimo pagalbos formos:

9.1. individualus darbas su mokiniu:

- 9.1.1. turinčiu specialiųjų ugdymosi poreikių;
- 9.1.2. mokomu namuose;
- 9.1.3. besimokančiu pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programą (iškilus mokymosi sunkumams);
- 9.1.4. darbas su gabiais mokiniams;
- 9.1.5. darbas su mokiniams padedant planuoti studijas, karjerą;
- 9.1.6. iškilus individualioms problemoms.

9.2. darbas su klase ar grupe:

- 9.2.1. ugdymo dalyvių tarpusavio santykių reguliavimas;
- 9.2.2. konsultacijos;
- 9.2.3. apklausos, sociologiniai tyrimai;
- 9.2.4. karjeros planavimo informacijos sklaida;
- 9.2.5. sveikatinimo veiklų vykdymas.

9.3. darbas su mokinio šeima ar jo atstovais pagal įstatymą:

- 9.3.1. pagalba sprendžiant problemas, trukdančias mokinio ugdymo(si) procesui;
- 9.3.2. pagalba pasirenkant būsimą profesiją;
- 9.3.3. tėvų (globėjų, rūpintojų) ir gimnazijos bendradarbiavimo stiprinimas.

9.4. darbas su gimnazijos bendruomene:

- 9.4.1. saugios aplinkos kūrimas ir palaikymas;
- 9.4.2. savivaldos aktyvinimas.

9.5. **darbas su socialiniais partneriais** (Ukmergės švietimo pagalbos tarnyba (UŠPT), Ukmergės rajono savivaldybės Vaiko teisių apsaugos tarnyba, seniūnijomis ir kt.), siekiant užtikrinti pagalbos veiksmingumą.

10. Švietimo pagalbos teikimo rūšys:

10.1. konsultavimas (mokinio, mokinių grupės, mokytojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) siekiant padėti išsiaiškinti ir suprasti tai, kas vyksta jų gyvenimo ir mokymosi erdvėje, padedant mokytis, naujai elgtis, geriau pažinti save ar pasirinkti profesiją);

10.2. ugdymo diferencijavimas mokiniui ar mokinių grupei, siekiant sudaryti palankias sąlygas tiek gabių tiek mokymosi problemų turinčių mokinių ugdymui;

10.3. socialinių ir gyvenimo įgūdžių formavimas — ugdomas gebėjimas priimti sprendimus

ir spręsti problemas, kūrybiškai ir kritiškai mąstyti, bendrauti, pažinti save, elgtis visuomenėje priimtinais būdais, valdyti emocijas, sveikos gyvensenos įgūdžiai;

10.4. elgesio korekcija, socialiai priimtino elgesio modeliavimas;

10.5. nusikalstamumo, gimnazijos nelankymo, alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo, savižudybių, ŽIV/AIDS, prievartos, patyčių, smurto ir teisės pažeidimų prevencija;

10.6. pagalbos komandos telkimas gimnazijoje (esant reikalui, pasitelkiant šeimą bei socialinius partnerius), siekiant sėkmingai spręsti mokinių problemas;

10.7. nuotoliniu būdu teikiama pagalba.

IV. ŠVIETIMO PAGALBOS TEIKIMO ORGANIZAVIMAS

11. Klasių vadovai:

11.1. rūpinasi savo klasės mokinių asmenybės ugdymu (si) bei branda;

11.2. domisi ir rūpinasi mokinių sveikata, jų sauga, puoselėja sveiką gyvenseną;

11.3. suteikia mokiniui reikiamą pagalbą pastebėjus, kad jo atžvilgiu taikomas smurtas, prievarta, patyčios ar kitokio pobūdžio išnaudojimas;

11.4. informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus) apie iškylančias problemas;

11.5. siekia pažinti auklėtinių poreikius, polinkius, interesus, gabumus;

11.6. bendradarbiauja su dalykų mokytojais, gimnazijos švietimo pagalbos specialistais, sveikatos priežiūros specialiste, gimnazijos administracija;

11.7. padeda mokiniams spręsti psichologines, socialines, bendravimo, mokymosi ir kt. problemas;

11.8. stebi, analizuoja tėvų (globėjų, rūpintojų) bei socialinės aplinkos poveikį ugdymui(si);

11.9. aptaria su ugdytiniais jų veiklą bei ugdymo(si) rezultatus, padeda mokiniams išvelgti mokymosi veiklos rezultatų priežastis, numatyti tolesnius ugdymo(si) tikslus bei jų įgyvendinimo būdus;

11.10. vykdo ugdymo(si) stebėseną.

12. Dalykų mokytojai:

12.1. išsiaiškina mokinių poreikius, polinkius, tikslus, interesus, gabumus;

12.2. diferencijuoja ir individualizuoja ugdymo procesą;

12.3. pritaiko dalykų bendrąsias programas specialiujų ugdymo(si) poreikių mokinių ugdymui;

12.4. stebi, analizuoja ir laiku identifikuoja kylančius sunkumus (pastebi, kad mokiniui nesiseka pasiekti bendrosiose programose numatytų konkretaus dalyko pasiekimų, po nepatenkinamo kontrolinio darbo įvertinimo, po ligos ir kt.), esant būtinybei informuoja klasės vadovą, mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus);

12.5. sudaro atsiskaitomų darbų planą mokymosi spragoms šalinti turintiems nepatenkinamą pusmečio įvertinimą, aptaria pagalbos būdus;

12.6. mokymosi pagalbą integruoja į ugdymo procesą. Pritaiko mokymo(si) užduotis, metodus ir kt;

12.7. teikia individualią pagalbą per pamoką, po pamokų arba kitu su mokiniu suderintu laiku;

12.8. informuoja klasės vadovą, gimnazijos švietimo pagalbos specialistus, mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus), kartu tariasi dėl pagalbos (jeigu suteikta pagalba neefektyvi);

12.9. organizuoja papildomas konsultacijas IV g. klasės mokiniams rengiantis brandos egzaminams;

12.10. teikia pagalbą ruošiantis olimpiadoms ir konkursams;

12.11. konsultuoja mokinius jiems renkant individualų ugdymo planą, brandos egzaminus;

12.12. siūlo dalykų pasirenkamuosius modulius, padedančius įtvirtinti žinias;

12.13. organizuoja vyresnio mokinio pagalbą jaunesniam mokiniui ar gabių mokinių pagalbą silpniau besimokantiems (pagal dalyko specifiką).

13. **Psichologinė pagalba** teikiama per Ukmergės švietimo pagalbos tarnybą. Psichologas nustato mokinio asmenybės ir ugdymosi problemas, numato tiesioginio poveikio būdus, dirba su mokiniu, bendradarbiauja su tėvais (globėjais, rūpintojais), teikia jiems rekomendacijas.

14. **Socialinis pedagogas:**

14.1. problemų, susijusių su įvairiais mokiniams kylančiais sunkumais (pagrindinių vaikų reikmių tenkinimo, saugumo užtikrinimo) vertinimas ir sprendimas;

14.2. priešasčių šalinimas, dėl kurių mokiniai negali lankyti gimnazijos ar vengia tai daryti;

14.3. bendradarbiavimas su klasių vadovais, kitais pedagogais, specialistais, gimnazijos administracija sprendžiant mokinių socialines-pedagogines problemas, ieškant efektyvių pagalbos būdų;

14.4. bendradarbiavimas su socialiniais partneriais (vaiko teisių apsaugos tarnyba, švietimo pagalbos tarnyba, policija, savivaldybių ir seniūnijų socialiniais darbuotojais ir kt.);

14.5. darbas su mokiniams, priklausomais nuo alkoholio, narkotinių medžiagų, patiriančiais seksualinį ar fizinį išnaudojimą, patyčias;

14.6. pagalba tėvams ar teisėtiems mokinio atstovams ugdant savo vaiką (suprasti jo socialinius ir psichologinius poreikius, jų tenkinimo svarbą, geriau suprasti tėvų teises ir pareigas);

14.7. bendradarbiavimas su klasių vadovais rūpinantis mokinių socialinių įgūdžių ugdymu.

15. **Specialusis pedagogas:**

15.1. užtikrina mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, specialiosios pedagoginės pagalbos tęstinumą gimnazijoje.

15.2. teikia specialiąją pedagoginę pagalbą mokiniui ar mokinių grupei, atsižvelgdamas į kiekvieno specialiųjų ugdymosi poreikių mokinio gebėjimus, ugdymosi galimybes, mokymosi ypatumus;

15.3. bendradarbiaudamas su pedagogais, specialiųjų poreikių mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais), kitais asmenimis, tiesiogiai dalyvaujančiais ugdymo procese, numato ugdymo tikslus ir uždavinius bei jų pasiekimo būdus ir metodus, atitinkančius specialiųjų poreikių mokinių poreikius bei galimybes, ir juos taiko;

15.4. teikia metodinę pagalbą mokytojams, specialiųjų poreikių mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams);

15.5. konsultuoja gimnazijos bendruomenę specialiųjų poreikių mokinių ugdymo, specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo klausimais, formuoja bendruomenės ir visuomenės teigiamą požiūrį į specialiųjų poreikių mokinius.

16. **Logopedas:**

16.1. įvertina mokinių kalbos raidos ypatumus, nustato kalbos ir kitus komunikacijos sutrikimus, specialiuosius ugdymosi poreikius gimnazijoje;

16.2. siūlo skirti specialiąją pedagoginę pagalbą, mokiniams turintiems kalbos ir kitų komunikacijos sutrikimų: sąrašą mokinių, kuriems numato teikti specialiąją pedagoginę (logopedo) pagalbą suderina su gimnaziją aptarnaujančia ŠPT ir teikia tvirtinti gimnazijos vadovui, o jam šį sąrašą patvirtinus, pateikia gimnazijos VGK;

16.3. bendradarbiaudamas su mokytojais, specialiųjų poreikių mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais), kitais asmenimis, tiesiogiai dalyvaujančiais ugdymo procese, ŠPT specialistais, numato specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo tikslus ir uždavinius, jų pasiekimo būdus ir metodus, atitinkančius specialiuosius mokinių poreikius bei galimybes, ir juos taiko.

17. **Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas** dirba bendradarbiaudamas su gimnazijos bendruomene, kitais sveikatos priežiūros, psichologinės bei socialinės pedagoginės pagalbos ir kitų suinteresuotų tarnybų specialistais:

17.1. teikia sveikatinimo veiklos metodines konsultacijas mokytojams, mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams) bei kaupia metodinę ir informacinę medžiagą mokinių sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo klausimais;

17.2. teikia informaciją sveikatos išsaugojimo bei stiprinimo klausimais ir organizuoja šios informacijos sklaidą (gimnazijos stenduose, renginiuose, viktorinose ir pan.) gimnazijos bendruomenei;

17.3. inicijuoja ir dalyvauja gimnazijos sveikatinimo projektų (programų) rengime bei juos įgyvendinant;

17.4. teikia pagalbą mokiniams ugdant sveikos gyvensenos ir asmens higienos įgūdžius;

17.5. dalyvauja organizuojant mokinių maitinimo priežiūrą, skatinant sveiką mitybą bei sveikos mitybos įgūdžių formavimą;

17.6. dalyvauja gimnazijos darbo grupėse, sprendžiančiose mokinių psichologines, adaptacijas, mokymosi ir socialines problemas.

18. **Gimnazijos vaiko gerovės komisija:**

18.1. organizuoja ir koordinuoja prevencinį darbą, švietimo pagalbos teikimą mokiniams, mokytojams, mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams), saugios ir palankios vaiko ugdymui aplinkos kūrimą;

18.2. organizuoja švietimo programų pritaikymą mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, atlieka kitas su vaiko gerove susijusias funkcijas.

19. **Ugdymo karjerai koordinatorius:**

19.1. konsultuoja ugdymo karjerai klausimais mokytojus, mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

19.2. teikia sistemingas, kokybiškas ugdymo karjerai konsultacijas mokiniams.

20. **Direktoriaus pavaduotojas ugdymui:**

20.1. gavęs informaciją iš klasės vadovų, dalyko mokytojų, suburdamas reikalingu specialistų komandą, operatyviai sprendžia problemą;

20.2. vykdo mokytojų, dirbančių su specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais ugdomąją priežiūrą;

20.3. koordinuoja gimnazijos Vaiko gerovės komisijos darbą.

21. **Gimnazijos Administracija:**

21.1. analizuoja mokinių ugdymo, gimnazijos veiklos, gabiųjų ir specialiųjų poreikių mokinių ugdymo klausimus;

21.2. išimties tvarka svarsto ypatingus prevencinius atvejus, bendradarbiauja su teisės saugos, teisėtvarkos institucijomis, švietimo pagalbos tarnyba.

22. **Mokytojų taryba:**

22.1. analizuoja ir vertina mokinių ugdymosi rezultatus ir daromą pažangą;

22.2. svarsto darbo su nemotyvuotais ir nepažangiais mokiniais problemas;

22.3. rūpinasi gabiųjų mokinių ugdymu;

22.4. analizuoja teikiamos švietimo pagalbos kokybę.

23. **Gimnazijos taryba** sprendžia ypatingus pagalbos teikimo mokiniui atvejus.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Aprašo keitimus ir papildymus gali inicijuoti gimnazijos bendruomenė. Aprašo keitimai ir papildymai tvirtinami direktoriaus įsakymu.

25. Švietimo ir mokymosi pagalbos mokiniui teikimo tvarkos eiliškumas pateiktas Aprašo priede.

26. Klasių vadovai supažindina mokinius ir jų tėvus (globėjus, rūpintojus) su svarbiausiomis tvarkos aprašo nuostatomis, organizavimu.

27. Švietimo pagalbos mokiniui teikimo planavimas, aptarimas ir vertinimas, atsakingas aprašo vykdymas užtikrina visavertį švietimo pagalbos mokiniui įgyvendinimą gimnazijoje.

28. Aprašas skelbiamas gimnazijos internetinėje svetainėje.

ŠVIETIMO PAGALBOS TEIKIMO EILIŠKUMAS

Pakopos	Pagalbos gavėjas	Pagalbos teikėjas	Tėvų informavimas
I PAKOPA	MOKINYS	Mokytojas	Tėvai informuojami elektroniniame dienyne skiltyje „Pastabos/ pagyrimai“ ir /ar žinute elektroniniame dienyne, telefonu.
II PAKOPA		Klasės auklėtojas	Tėvai informuojami žinute elektroniniame dienyne, telefonu arba kviečiami atvykti.
III PAKOPA		Pagalbos specialistai (socialinis pedagogas, specialusis pedagogas, logopedas)	Tėvai informuojami žinute elektroniniame dienyne, telefonu arba kviečiami atvykti.
IV PAKOPA		Vaiko gerovės komisija	Tėvai apie dalyvavimą informuojami žinute elektroniniame dienyne, informaciniu pranešimu ir kviečiami atvykti.
V PAKOPA		Gimnazijos vadovai	Tėvai kviečiami atvykti.
VI PAKOPA		Kitos institucijos (Savivaldybės vaiko gerovės komisija, tarpinstitucinio bendradarbiavimo skyrius, Vaikų teisių ir įvaikinimo tarnyba ir kt.)	Tėvai informuojami apie galimą informacijos teikimą kitoms institucijoms.